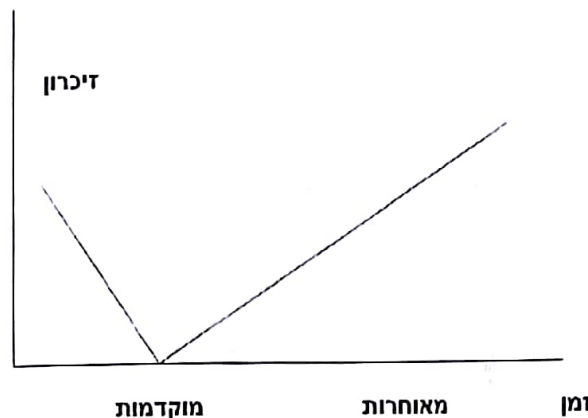

1. **אין מה להפסיד** – מצב שבו שינויים אובייקטיביים לרעה אינם מורגשים סובייקטיבית.
דוגמה: אסיר שנשפט ל מאסר עולם, אין לו מה להפסיד כי במילא מרצה עונש מקסימאלי.
2. **אי רגישות לגודל המדגם** – מנוגד לכלל " ככל שממדגם גדול יותר, הסיכוי שהתוצאה תחרוג ממוצע האוכלוסייה נמוך יותר"
דוגמה: בבייח מסוים לעומת אחר מתים יותר חולי סרטן " כנראה אין שם אונקולוגים טובים" למעשה בבית חולים זה יושבים טובי המומחים והוא גדול מאוד, אמנם מתים בו יותר אנשים מבית החולים האחר אך באופן יחסי לגודלו מתים בו פחות.
3. **אכזבה** – רגש שלילי שאותו אנו חשים כאשר ההווה, במציאות או בדמיון, יכול להיות טוב יותר לו התמזל לנו מזלנו. עוצמת האכזבה נמדדת בהפרש שבין מה שהשגנו, לבין מה שציפינו להשיג, להבדיל מחרטה, האכזבה אינה נובעת מהחלטה שקיבלנו, והדרך היחידה לצמצם אותה היא הנמכת הצפיות.
דוגמה: היו לי כל הסיכויים לקבל את התפקיד אך מישהו אחר קיבל אותו.
4. **אפקט ההוצאות האבודות** – נטייה להמשיך במשימה לאחר שבוצע בה כבר השקעה בכסף, זמן או מאמץ.
דוגמה: מטוס הלבאי
5. **אפקט ההשתקפות** – (reflection effect) – טברסקי/כהנמן – בתחום החיובי אנשים מעדיפים ודאות על פני אי ודאות ונוטים להימנע מסיכון ובתחום השלילי אנשים מעדיפים אי ודאות על פני ודאות ונוטים לקחת סיכון.
דוגמה: העדפה להשתתף בהגרלה עם סיכוי גדול לרווח קטן או בחירה של הסתברות גבוהה לקנס נמוך על הסתברות נמוכה לקנס גבוה.
6. **אפקט הודאות** (certainty effect) – המשמעות הרבה שיש למעבר מסיכוי של 99% שמשו יתרחש, בוודאות מלאה שהוא אמנם יתרחש.
דוגמה: חייל (אוודא אפילו סר) – בלג שלא ראותה אלה ויוון...
7. **אפקט הייתכנות** (possibility effect) – המשמעות הרבה שיש למעבר מסיכוי של 1% שמשו יקרה לוודאות מלאה שהוא לא יקרה.
דוגמה: "יש סיכוי קטן מאד שהגידול שמצאנו בידך ממאיר" לבין "התוצאות האונקולוגיות שליליות"
8. **אפקט המונה** (numerator effect) – התפיסה השונה של הסתברות עבור שברים שונים.
דוגמה: 1 מתוך 1000 נראה נדיר יותר מאשר 500 מתוך 500,000.
9. **אפקט המוקדמות** – מידע שנמסר מוקדם הוא בעל השפעה חזקה יותר ממידע שנמסר מאוחר יותר.

חוק האם פנים
הקנים(ספר
מאז 111)

(ה"ח ויחט)

10. אפקט המאוחרות – מידע שנמסר מאוחר הוא בעל השפעה חזקה יותר ממידע שנמסר מוקדם יותר.

11. אפקט העיגון (anchoring) – עוגן הוא מספר שרירותי שאדם מתייחס אליו לפני שהוא מבצע הערכה מספרית. הערכות של קבוצות שונות שקיבלו עוגנים שונים נוטות להתקרב לעוגן שקיבלו, והן נעות סביב מחצית המרחק בין הערכתן המקורית והעוגן. דוגמה: "תוך כמה זמן השולחן יהיה מוכן! בערך 10 ימים" 10 ימים הוא מספר העוגן לנשאל (מספק הסחורה)

12. אפקט הפשרה – אופציה ניראת טוב יותר כאשר אינה קיצונית. דוגמה:

13. אפקט הקורבן – הקורבן אשם במה שקרה לו. דוגמה: "לא פלא שהיא נאנסה עם כזה לבוש....."

14. אפקט הענקת – המחיר שאנו מוכנים לשלם תמורת דבר מה נמוך מהמחיר שאנו דורשים תמורת מכירתו. אפקט הענקת

דוגמה: קניתי שעון במחיר מסוים לאחר שהוא שלי ערכו גדול מהערך בו קניתי אותו ואני אדרוש יותר בעבורו.

15. אפקט סיום הפרויקט – נטייה להשלים את המשימה ככל שמתקרבים לסיומה, גם אם התחזית הכלכלית היא שלילית. דוגמה: אפקט סיום הפרויקט

16. אשליית האפס (the zero illusion) – תחושה קשה יחסית, הנגרמת כתוצאה מהפסד קטן.

דוגמה: הורדה של סכום במשכורת תגרום לעוצמת צער גדולה יותר מאשר עוצמת שמחה לתוספת סכום זהה למשכורת.

17. ביטחון מופרז – הסבירות שמאורע מסוים יקרה נמוכה בדרך כלל מהסבירות שאנשים מעריכים שהוא יקרה.

דוגמה: אני בטוח שמכבי תנצח היום את ריאל מדריד.

18. דאמסיו (A.R. Damasio) – רופא נוירולוג, מחבר הספר "הטעות של דקארט", העוסק בחשיבות הרגש בקבלת החלטות.

19. **דחיית ההפסד (loss aversion)** – חוסר סימטריה בין תגובה להפסד והתגובה לרווח. דברים רעים נראים יותר רעים (בערך פי שתיים) מכפי שדברים טובים נראים טובים.
דוגמה: מאסר בתחילה נראה רע ולאחר זמן לא נורא, חלק מהאהבות נראות טוב בתחילה לאחר זמן פחות טוב.
20. **דחיית סיכון (risk aversion)** – העדפת וודאות על פני מצב לא ודאי עם תוחלת שווה.
דוגמה: הימור על המשך מאסר – בהטלת מטבע הימור על שחרור מידי או הכפלת תקופת המאסר נעדיף לא להמר.
21. **דילמת האסיר (the prisoner's dilemma)** – מצב תחרותי בו עדיף לשני מתחרים לשתף פעולה אך לכל אחד בנפרד עדיף לא לשתף פעולה.
22. **דינאמיקה של לקיחת סיכונים (dynamics of risk taking)** – סדנה המאפשרת למשתתפים בה לבחון את אופן התייחסותם ללקיחת סיכונים וללמוד דרכים לקחת יותר סיכונים בתחום האישי והעסקי.
23. **הבדלים בין המינים** – נשים מקבלות החלטות באופן שונה מעט מגברים. למרות שמחקרים חדשים פוסלים את ה"אינטואיציה הנשית" נראה שגברים מערבות יותר רגש בהליכי קבלת החלטות מאשר גברים.
24. **החלטה** – תהליך כימי או חשמלי המתבצע במוח, המסתיים במשפט מילולי או בפעולה כל שהיא.
25. **החלטה אינטואיטיבית** – החלטה המבוססת על תפיסה כוללת תוך התעלמות מפרטים.
דוגמה: החלטות שרופאים עושים בדרך כלל ללא תוצאות בדירות (תחושות בטן)
26. **החלטה אמוציונאלית** – בדומה להחלטה האינטואיטיבית, מתקיימת בחלקים הקדומים מבחינה אבולוציונית של המוח, בעלת יתרונות בתחום האישי והחברתי.
דוגמה: החלטה לא לגנוב מעניים
27. **החלטה פסיבית** – אי שינוי של הסטאטוס קוו.
דוגמה: למרות שאיני מרוצה ממקום עבודתי, איני עוזב כי אני רגיל, פוחד משינויים.
28. **החלטה קבוצתית** – תוצאותיה קיצוניות יותר מאשר הממוצע החלטותיהם של חברי הקבוצה.
דוגמה: החלטה על שביתה פראית מתקבלת בדרך כלל למרות שממוצע דעות העובדים או כל רוב העובדים אינו בעד השביתה.
29. **החלטה רציונאלית** – בחינה של נתוני הבעיה, זיהוי האופציות האפשריות, הערכת הסיכויים והסיכונים, ניתוח התוצאות הסופיות ושקלולן לאור עיקרו כלשהו, כגון מקסימום תוחלת התועלת, כדי לבחור בדרך האופטימאלית.
דוגמה: בדקתי את כל מוסדות הלימוד, תנאי קבלה, שכר לימוד, שווי התואר, הרמה האקדמית ועל סמך נתונים אלה החלטתי היכן ללמוד.
30. **היפוך העדפות (preference reversal)** – רוב האנשים מעדיפים הגרלות של זכויות נמוכות בעל סיכוי גבוה מאשר הגרלות של זכויות גבוהות עם סיכוי נמוך למרות שתוחלת הזכייה זהה.
דוגמה: אנשים יעדיפו הגרלה של \$40 בסיכוי 8/9 על הגרלה של 320% בסיכוי 1/9 למרות שתוחלת הזכייה שווה בשתי ההגרלות ל 35%.

31. הערכת הסתברות באופן מילולי – הביטוי "יש סיכויים טובים" יכול להיות מוערך על ידי אנשים שונים בין 10% ל 99% .
דוגמה: "יש סיכוי שבקרוב תרעד האדמה" חלק מהאנשים יעריכו שלא תרעד בימי חייהם וחק יתכוננו לרעידה בשבוע הבא.
32. העדפת עמימות (preference of ignorance) – במיוחד במצבים שליליים אנשים מעדיפים לפעמים לא לדעת את התוצאות ואת הסיכויים.
דוגמה: "לא רוצה לערוך בדיקות רפואיות" לא רוצה לדעת מה יש לי.
33. התמדת אמונות – אנו נוטים להתעלם מאינפורמציה הסותרת את עמדתנו הקודמת.
דוגמה: למרות שהשמועות אומרות שהיא יוצאת עם מישהו אחר ברור לי שאחזור לארץ נתחנן.
34. התעלמות מיכולת הסתגלות (immune neglect) – אנשים רבים טועים פעמים רבות כאשר הם מעריכים כיצד ירגישו בעתיד על סמך הרגשתם בהווה.
דוגמה: נכים בעת פציעה, זוכים חלוטו בעת זכייה, קנייה במכולת כאשר רעבים.
35. זמינות (availability) – תופעה הניראת סבירה יותר ככל שהיא זמינה יותר לזיכרון או נשלפת ממנו בקלות.
דוגמה: "נראה לי שיחטפו את הטיסה הזאת" רק שבוע שעבר נחטפו שני מטוסים.
36. חוכמה שלאחר מעשה (hindsight effect) – מאורעות נראים מובנים מאליהם במבט לאחור גם אם היה קשה מאד לצפות אותם מראש.
דוגמה: "הרגשתי שמהשו קרה לבני בלבנון" אמרה אמה שבנה נפצע בלבנון, אולם למעשה הרבה אמהות חשו כך עם היודע פציעת חייל בלבנון.
37. חרטה – רגש שלילי אותו אנו חשים כאשר ההווה, במציאות או בדמיון, היה יכול להיות טוב יותר לו החלטנו אחרת. עוצמת החרטה נמדדת בהפרש בין מה שיש לנו לבין המקסימום שיכול היה להיות לנו.
דוגמה: הייתי יכול להיות חיים יותר טובים עם הייתי בוחר לגור בארה"ב כפי שהוצע לי במקום להתגורר בארץ.
38. חשבונאות נפשי – פעולה קוגניטיבית לארגון להערכה ולמעקב אחר פעולה פיננסית, אנו פותחים חשבון נפשי בעת שאנו משלמים בעבור דבר מה וסוגרים את החשבון שההכנסות מכסות את ההוצאות.
דוגמה: מתנות לחתונה, השקעה במניות, עסקאות שונות.
39. ייצוגיות (representativeness) – הסתברות למאורע מסוים, כאשר ידועה אינפורמציה מסוימת, נקבעת על פי מידת הדמיון של המאורע לאב-טיפוס המייצג את האינפורמציה.
דוגמה: פיגוע חבלני יגרום לתגובות מנוגדות מחנה השלום: "צריך לעשות שלום" ארגון נפגעי הטרור "כול הערבים רוצחים" כל צד נצמד לדעותיו הקדומות.
40. כלל השיא והסיום (the peak & end rule) – זיכרון החוויה (כאב או הנאה) נקבע על פי הרגע הקיצוני ביותר של החוויה ועל פי ההרגשה בעת סיומה ואינו מושפע ממשך החוויה.
דוגמה: אסיר זוכר בעיקר את הימים הראשונים (הקשים) בכלא ואת "נוחות" סוף המאסר.

דוגמה: ההסתברות שהומוסקסואל חולה איידס שונה מההסתברות שחולה איידס הוא הומוסקסואל.

דוגמה: הימור על צבע מסוים ברולטה לאחר צפייה בהיסטוריה של הרולטה.

דוגמה: חפץ חיים

דוגמה: כדיוסלו, (א) 5

דוגמה: ערעור על עונש מאסר לדוגמה

47. מזל לעומת סיכוי (luck vs. chance) – הערכה הסתברותית אישית לעומת הערכה סטטיסטית של מאורעות לא ודאים.
דוגמה:

דוגמה: למרות שאיני מאושר בעבודה אני נשאר לאחר שנים של בניית מעמד ושכר.

היאב מההססר הסל נפול
מהנאל של החור

A hand-drawn diagram of a coordinate system. The vertical axis is labeled 'y' and the horizontal axis is labeled 'x'. The four quadrants are labeled with signs: the top-right quadrant is labeled '+', the top-left quadrant is labeled '-', the bottom-left quadrant is labeled '+', and the bottom-right quadrant is labeled '-'. The axes are represented by two perpendicular lines intersecting at the origin.

דוגמה:

הליו הסוב"ק"ט' ב'

50. עקרון הדבר הודאי (the sure thing principle) – אם נבחר בהחלטה מסויימת כאשר ידוע X , אזי לא חשוב לדעת אם קרה X או לו כדי לקבל את ההחלטה.

דוגמה: אם נשתה קפה הפוך, אם החלב במסעדה טרי וגם החלב הוא מאתמול, אזי אין אנו צריכים לברר ממתני החלב לפני שאנו מזמינים את הקפה.

51. עקרון הרגולאריות (the regularity condition) – הוספת אופציה (במיוחד נחותה) אינה צריכה להשפיע על הבחירה בין אופציות אחרות.
דוגמה:

52. פיצול הנאות (רווחים) – אנשים מעדיפים ליהנות מעט הרבה זמן מאשר ליהנות הרבה מעט זמן.
דוגמה: שנותנים סט תכשיטים בבת אחת או לחלק את המתנה על פני זמן.

53. פרדוקס סימפסון – היפוך היחסים כאשר תת קבוצות מאוגדות לקבוצה אחת.
דוגמה:

רוצחים								
TOTAL			WHITE			BLACK		
T	W	B	T	W	B	T	W	B
637	351	286	302	285	17	335	66	269
39	33	6	22	22	0	17	11	6
6%	9%	2%	7%	8%	0%	5%	17%	2%

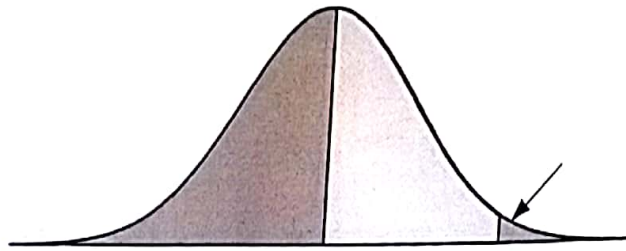
54. צירוף מיקרים (Coincidence) – ייחוס משמעות מיוחדת לתופעה בה קרו שני מאורעות בו זמנית ואי הבנת ההסתברות האמיתית להתרחשותם הבו זמנית.

דוגמה: שודד קיבל התקפת לב במשך השוד, יחוס של עונש משמים.

55. קללת הזוכה (the winner's curse) – מי שזוכה במכרז כנגד מתחרים רבים, סביר שהצעתו הייתה גרועה ושהוא יתחרט עליו.

56. רגרסיה לממוצע – לאחר תצפית קיצונית במדגם, יש הסתברות גבוהה שתתקבל תצפית מתונה יותר.
דוגמה: הספר יותר טוב מסרט כי עושים סרט רק מספרים טובים במיוחד, יד חמה של שחקן כדור סל.

57. ריכוז הפסדים ופיצול רווחים (integration of losses and segregation of gains) – אנשים מעדיפים לסבול קשות זמן קצר, מאשר לסבול מעט זמן

ממושך, לעומת זאת אנשים מעדיפים ליהנות מעט לאורך זמן, מאשר ליהנות מאד במשך זמן קצר.

דוגמה: " בו נעשה את זה צייק צ'אק ונגמור " אמר החולה לרופא השיניים לפני עקירת השן.
"בא נאכל לאט אמרי אשתי במסעדה הצרפתית כך נוכל למשוך את התענוג מהאוכל המשובח.

58. שליטה עצמית (self control) – החלטה רציונאלית ("של הראש") שנועדה למנוע החלטות אמוציונאליות ("של הגוף").
דוגמה: למרות שאני רואה שכולם מרוויחים בבורסה איני "נכנס" כיוון שאיני מבין

59. תורת הפרוספקטים (prospect theory) – תורה שפותחה על ידי טברסקי וכהנמן המתארת התנהגות בעת קבלת החלטות.

60. תועלת הרכישה – ההנאה הנגרמת מן ההשוואה בין ערך המוצר לבין מחירו.
דוגמה: קניתי מכונית במחיר נמוך מערך השוק

61. תועלת העסקה (deal) – ההנאה הנגרמת כתוצאה מההשוואה בין הסכום ששולם לבין נקודת ייחוס כלשהי.
דוגמה:

62. תחזיות המבוססות על מבט פנימי ועל מבט חיצוני (inside and outside views) – מבט פנימי מתמקד במקרה המסוים, תוך בחינת תכונותיו

המיוחדות. מבט חיצוני מתמקד בסטטיסטיקה של בעיות דומות והוא נותן בדרך כלל תחזית מציאותית יותר.

דוגמה: איך שאתחרר מהצבא אני פותח קפה-אינטרנט, הרבה חברה יבוא לגלוש וליהנות. מצד שני המציאות היא שלכל אחד אינטרנט מהיר ומכונת אספרסו בבית.